

Rok akademicki: 2020/2021

ID zajęć: 536970

ETAP: Semestr zimowy

Informacje ogólne:

Prowadzący: dr Małgorzata Łysiak

Organizator: Wydział Nauk Społecznych
Instytut Psychologii

Liczba godzin tygodni / semestr: 1 / 15

Jezyk wykładowy: Język polski

Kierunek studiów: Psychologia (stacjonarne jednolite magisterskie)

Lokalizacja w planach rocznych: Rok IV - Semestr 7

Punkty ECTS: 4

Forma zaliczenia: Egzamin

Cele przedmiotu:

C1 - przekazanie zasobu wiedzy na temat wybranych zaburzeń okresu rozwojowego w świetle współczesnych systemów diagnostycznych, na temat symptomatologii, etiologii i patomechanizmów ich powstawania, procesu diagnostyczno-terapeutycznego i profilaktyki.

C2 - nabycie podstawowych kompetencji w zakresie kontaktu i procesu diagnostyczno-terapeutycznego

C3 - uwrażliwienie na problemy natury etycznej - dziecko jako przedmiot badań i podmiot w kontakcie diagnostyczno-terapeutycznym, poszanowanie praw i godności dziecka jako osoby.

Wymagania wstępne:

W1- zaliczenie przewidywanych w kursie przedmiotów, w tym z psychologii klinicznej i psychopatologii wieku rozwojowego

W2- zainteresowanie problematyką psychologii klinicznej dziecka, motywacja do poszerzenia wiedzy i kompetencji w zakresie tej dyscypliny

Efekty kształcenia dla przedmiotu:

WIEDZA

1. Posiada wiedzę na temat typowych zaburzeń okresu rozwojowego w kontekście współczesnych standardów diagnostycznych (DSM i ICD) oraz ich specyfiki związanej z wiekiem K_W13
2. Ma wiedzę na temat charakterystycznych objawów, czynników etiologicznych i patomechanizmów powstawania zaburzeń u dzieci i młodzieży K_W01, K_W05, K_W09
3. Zna różne teorie wyjaśniające przyczyny zaburzeń K_W13
4. Dysponuje wiedzą na temat metod diagnozy, terapii i profilaktyki wybranych zaburzeń okresu rozwojowego K_W09, K_W10, K_W14
5. Ma świadomość zasad etyki zawodowej psychologa w zakresie postępowania diagnostycznego i oddziaływania terapeutycznego w odniesieniu do dzieci i młodzieży K_W15

UMIEJĘTNOŚCI

1. Posiada umiejętności w zakresie planowania procesu diagnostyczno-terapeutycznego, potrafi nawiązać kontakt z dzieckiem i nastolatkiem, zna i potrafi dobrać metody badawcze K_U05, K_U08
2. Posiada umiejętności konieczne do opisu, wyjaśniania i interpretacji różnych form zaburzeń występujących u dzieci i młodzieży w świetle wybranych teorii K_U01
3. Ma umiejętność łączenia wiedzy z zakresu psychopatologii z danymi uzyskanymi w procesie diagnostycznym K_U05, K_U07
4. Dysponuje umiejętnościami niezbędnymi w procesie analizy informacji uzyskanych w trakcie diagnozowania, trafnej oceny, rozpoznawania i diagnozy zaburzeń K_U09
5. Posiada niezbędne umiejętności w zakresie udzielania pomocy dziecku i nastolatkowi, oraz podstawowe umiejętności terapeutyczne K_U05, K_U07
6. Ma świadomość norm etycznych stosowanych w procesie diagnostycznym i w ramach podejmowanych interwencji K_U11

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

1. Posiada kompetencje w zakresie planowania i przeprowadzenia procesu diagnostyczno-terapeutycznego z dziećmi i młodzieżą z różnego rodzaju zaburzeniami, problemami czy trudnościami K_K02, K_K07, K_K05
2. Dysponuje wiedzą na temat zaburzeń wieku rozwojowego, którą w krytyczny sposób potrafi zastosować w praktyce K_K07
3. Posiada kompetencje diagnostyczne, zna różne metody klinicznej oceny dziecka, ich zalety i ograniczenia, umie dokonać wyboru odpowiednich metod badawczych K_K07
4. Posiada kompetencje niezbędne do sporządzenia diagnozy klinicznej (raportu z badań), będącej podstawą oddziaływań terapeutycznych K_K06

5. Ma kompetencje do pracy z dzieckiem oraz rodzicami dziecka, zna i potrafi zastosować podstawowe formy oddziaływania terapeutycznego K_K05, K_K06,
6. Cechuje się wysokimi standardami etycznymi, wrażliwością i empatią w podejściu do dziecka i osoby dorastającej K_K02, K_K06

Metody dydaktyczne:

Wykład z możliwością dyskusji
Prezentacja multimedialna

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia:

Ocena niedostateczna

- (W) – Student/ka nie posiada wiedzy z zakresu psychologii klinicznej dzieci i młodzieży.
(U) – Student/ka nie potrafi samodzielnie opisać i zinterpretować form zaburzeń okresu rozwojowego na gruncie różnych teorii, nie potrafi wyjaśnić patomechanizmu ich powstawania.
(K) – Student(ka) nie operuje w sposób krytyczny wiedzą z psychologii klinicznej dzieci i młodzieży, nie umie zastosować wiedzy w konkretnym przypadku, nie potrafi zaplanować postępowania diagnostycznego i wskazać form oddziaływania.

Ocena dostateczna

- (W) – Student/ka posiada elementarną wiedzę z zakresu psychologii klinicznej dzieci i młodzieży.
(U) – Student/ka potrafi opisać i zinterpretować niektóre niektóre formy zaburzeń na gruncie wybranych teorii.
(K) – Student/ka w sposób mało krytyczny posługuje się wiedzą na temat zaburzeń wieku rozwojowego, ma problemy z zastosowaniem wiedzy w praktyce.

Ocena dobra

- (W) – Student/ka posiada dość duży zasób wiedzy na temat zaburzeń okresu dzieciństwa i adolescencji, ich symptomatologii i etiopatogenezy, terapii i profilaktyki.
(U) – Student/ka potrafi interpretować wiele form zaburzeń okresu dzieciństwa i adolescencji na gruncie wybranych teorii.
(K) – Student/ka potrafi zaplanować postępowanie diagnostyczne w wielu przypadkach i umie zastosować posiadaną wiedzę w praktyce.

Ocena bardzo dobra

- (W) – Student/ka posiada szeroką wiedzę z psychologii klinicznej dzieci i młodzieży na temat możliwych zaburzeń wieku rozwojowego, ich etiologii, symptomatologii, patomechanizmów, form terapii i profilaktyki.
(U) – Student/ka potrafi samodzielnie opisać i zinterpretować formy zaburzeń okresu rozwojowego na gruncie różnych teorii, potrafi wyjaśnić patomechanizm ich powstawania.
(K) – Student/ka w sposób krytyczny operuje posiadaną wiedzą, wiedzą tą umie się posługiwać oraz stosować w konkretnym przypadku, potrafi zaplanować postępowanie diagnostyczne oraz wskazać formy oddziaływania i pomocy.

Treści programowe przedmiotu:

Kliniczna problematyka zaburzeń okresu rozwojowego w aspekcie diagnozy, terapii i profilaktyki. Wybrane zaburzenia u dzieci i młodzieży i ich charakterystyka: symptomatologia, etiologia i patomechanizm zaburzenia, postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne i profilaktyka. Specyfika zaburzeń z uwagi na wiek, czynniki ryzyka zaburzeń u dzieci i młodzieży, czynniki chroniące, wybrane elementy pracy.

Wykład obejmuje następujące zagadnienia i rodzaje zaburzeń:

1. Zaburzenia okresu wczesnodziecięcego (zaburzenia związane z treningiem czystości, zaburzenia snu). Symptomy, patomechanizm, czynniki ryzyka, terapia.
2. Wybrane zachowania problemowe dzieci i młodzieży – typologia, objawy, diagnoza i terapia.
3. Wybrane zaburzenia emocjonalne u dzieci i młodzieży. Zachowania autodestrukcyjne, etiologia, patomechanizm, teorie wyjaśniające. Czynniki ryzyka, metody pracy, pomoc.
4. Zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia, otyłość). Zaburzenia jedzenia wg DSM-V. Zaburzenia nawyków (jąkanie, tiki). Symptomatologia, etiologia, profilaktyka i terapia.
5. Zaburzenia psychosomatyczne i somatopsychiczne, reakcje nerwicowe – typy, przyczyny, diagnoza i terapia.
6. Zagadnienie przemocy, traumatycznych i stresowych doświadczeń oraz większych zmian życiowych w dzieciństwie i adolescencji, radzenie sobie w sytuacjach trudnych, problematyka interwencji kryzysowej.
7. Formy pracy dziecięcego psychologa klinicznego z dziećmi przejawiającymi trudności i zaburzenia wieku rozwojowego. Etyczne aspekty pracy dziecięcego psychologa.

Literatura:

Literatura podstawowa:
Grzegorzewska, I, Cierpiakowska, L. Borkowska, A. (2020). Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży. Warszawa: PWN
Kendall, P. C. (2004). Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

- Namysłowska, I. (red.) (2012). *Psychiatria dzieci i młodzieży*. Warszawa: PZWL.
- Marcelli, D. (2013). *Psychopatologia wieku dziecięcego*. Wrocław: Elsevier Urban & Partner.
- Rosenhan D. L., Seligman M. E. P. (1994). *Psychopatologia*. Warszawa: PTP Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
- Szewczyk, L., Skowrońska, M. (red) (2003). *Zaburzenia psychosomatyczne u dzieci i młodzieży. Teoria i praktyka*. Warszawa: Wydawnictwo EMU.
- Kazdin A. E., Weisz J. R. (2006). *Psychoterapia dzieci i młodzieży. Metody oparte na dowodach*. Kraków: Wyd. UJ.
- Obuchowska, I. (1981). *Dynamika nerwic. Psychologiczne aspekty zaburzeń nerwicowych u dzieci i młodzieży*. Warszawa: PWN.
- Kołąkowski, A. (red). (2013). *Zaburzenia zachowania u dzieci. Teoria i praktyka*. Gdańsk: GWP.
- Radziwiłłowicz, W., Sumiła, A. (red) (2006). *Psychopatologia okresu dorastania*. Kraków: Impuls.
- Literatura uzupełniająca
- Barkley, R. (2009). *ADHD. Podjąć wyzwanie. Poradnik dla rodziców*. Poznań: Zys i S-ka
- Oleś, M. (1995). *Pomiar depresji u dzieci: Przegląd metod*. *Roczniki Filozoficzne Tom XLIII, zeszyt 4, Psychologia*, s. 147-170.
- Tucholska, S. (1992). *Nadpobudliwość psychoruchowa: kryteria diagnozy, natura zaburzenia*. W: S. Steuden (red.) *Wybrane zagadnienia z psychologii klinicznej*. Lublin: TN KUL.
- Święcicka M. (2005). *Uwaga, Samokontrola, Emocje. Psychologiczna analiza zachowań dzieci z zaburzeniami uwagi*. Warszawa: Wyd. Emu.
- Wolańczyk T., Kołąkowski A., Skotnicka M. (1999). *Nadpobudliwość psychoruchowa u dzieci*. Lublin: Bifolium.
- Maryniak, M. Święcicka (red), (2004). *Problemy tożsamości i etyki zawodowej dziecięcego psychologa klinicznego*. *Zeszyty Sekcji Psychologii Klinicznej Dziecka PTP*, Warszawa: Wyd. Emu.
- Grzegorzewska, I., Pisula, E., Borkowska, A. M. (2016). *Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży*. W: L. Cierpiatkowska, H. Sęk (red.), *Psychologia kliniczna* (s. 451-497). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.